

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю
підготовки магістра
спеціальності 016 Спеціальна освіта
освітньо-професійної програми Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта

Силабус освітнього компонента «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» підготовки магістра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта, за освітньо-професійною програмою «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта»

Розробник: Сергеева Валентина Федорівна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Сидорук І. І.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол № 2 від 21 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Кузава І.Б.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 016 Спеціальна освіта Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта Освітній рівень: другий (магістерський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів <u>90/3</u>		Рік навчання <u>2</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр <u>3-й</u>
		Лекції <u>20</u> год.
		Практичні (семінарські) - <u>20</u> год.
		Лабораторні - <u> </u> год.
		Індивідуальні - <u> </u> год.
	Самостійна робота - <u>44</u> год.	
	Консультації - <u>6</u> год.	
	Форма контролю: <u>екзамен</u>	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладачів

ППП Сергеева Валентина Федорівна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада кандидат кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380501087179, valentina.sergeeva@live.com

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Освітній компонент «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» належить до циклу нормативних навчальних складових підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта за освітньо-професійною програмою Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта.

Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Силабус визначає обсяги знань, що зазначені у освітній програмі і які повинен опанувати здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти; алгоритм вивчення навчального матеріалу освітнього компонента; необхідне методичне забезпечення; складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Для засвоєння ОК використовують базові знання, вміння і навички з педагогіки, психології, корекційної педагогіки, основ педагогічної майстерності.

Предмет вивчення ОК – організаційна й управлінська діяльність, що здійснюється у системі корекційно-реабілітаційних служб України, які забезпечують комплексну реабілітацію та супровід осіб з обмеженнями життєдіяльності.

2. Пререквізити вивчення ОК: «Інклюзивна педагогіка», «Проектний менеджмент», «Освітній менеджмент у закладах з інклюзивним навчанням», (адміністративно-управлінська) практика у закладах з інклюзивним навчанням, навчальна (організаційно-методична) практика у закладах з інклюзивним навчанням тощо.

Постреквізити вивчення ОК: виробнича, переддипломна практика, підготовка кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання ОК є ознайомлення здобувачів освіти із теоретико-методологічними основами та прикладними аспектами організації і управління у галузі корекційно-реабілітаційної діяльності, а також питаннями кадрової політики в системі корекційно-реабілітаційної допомоги.

Основними завданнями є опанування сучасних принципів та системно-методологічних засад організаційно-управлінської діяльності у світлі сучасної системно-синергетичної парадигми; вивчення основних понять та термінів; актуальних міжнародних та вітчизняних нормативно-правових актів; принципів управління корекційно-реабілітаційним процесом у закладах освіти; питань системності управління у закладах освіти для дітей з особливими потребами; особливостей регіональної системи корекційно-реабілітаційної допомоги, її організаційної структури та структури управління; діяльності навчально-реабілітаційних центрів та спеціальної школи; питань підготовки фахівців до організації й управління корекційно-реабілітаційною процесом.

4. Результати навчання (компетентності).

Професійна компетентність фахівця з спеціальної освіти – це відносно стала структура професійної самосвідомості й інтегральна характеристика діяльності фахівця, яка полягає у володінні ним достатнім обсягом фахових знань, умінь та навичок, професійно значущими особистісними якостями і вміннями, що забезпечують успішне виконання професійних функцій у соціально визнаній і зафіксованій суспільством сфері спеціальної освіти.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» результатами вивчення ОК мають стати такі сформовані в здобувачів вищої освіти професійні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності (ЗК), що мають універсальний характер, не прив'язаний до предметної діяльності:

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК), які визначають профіль освітньо-професійної програми та кваліфікацію випускника:

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і

загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Результати навчання (РН):

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

Soft skills (т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): навички комунікації; здатність брати на себе відповідальність; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та інше.

Методи навчання: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольньо-оцінювальні; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю - контроль на робота
-------------------------------	--------	------	--------	-----------	-------	--------------------------------------

						Бали
Змістовий модуль 1. Наукові засади управління корекційно-реабілітаційною діяльністю						
Тема 1. Корекційно-реабілітаційна діяльність як допомога особам (дітям) з особливими потребами	13	4	4	6	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО / макс. кількість балів за практичне заняття - 4 8
Тема 2. Теоретико-методологічні аспекти управлінської діяльності у закладах освіти для дітей з особливими потребами	11	2	2	5	1	Р, 2 ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 4
Тема 3. Кадрова політика в системі корекційно-реабілітаційної діяльності	10	2	2	5	-	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 4
Разом за модулем 1	34	8	8	16	2	18
Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти управління корекційно-реабілітаційною діяльністю						
Тема 4. Стратегія розвитку корекційно-реабілітаційної допомоги в Україні та сучасні моделі її організаційної структури й структури управління	13	2	2	6	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, УО 4
Тема 5. Організаційні механізми забезпечення управління системою корекційно-реабілітаційної допомоги	11	2	2	6	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 4
Тема 6. Організація, управління та напрями діяльності навчально-реабілітаційних центрів	11	4	4	6	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 8
Разом за модулем 2	35	8	8	18	3	16
Змістовий модуль 3. Підготовка фахівців до організації й управління корекційно-реабілітаційним процесом						
Тема 7. Сучасні тенденції підготовки фахівців до роботи в умовах корекційно-реабілітаційного процесу	11	2	2	5	1	ДС, РМГ, ІРС, Т, ІРС, УО 4
Тема 8. Підготовка фахівців до здійснення управління процесом корекційно-реабілітаційної діяльності	10	2	2	5	-	ДС, РМГ, ІРС, Т, Р, УО 4
Разом за модулем 3	21	4	4	10	1	6
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						

Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ						-
Всього годин / Балів	90	20	20	44	6	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 3

№	ТЕМИ	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Наукові засади управління корекційно-реабілітаційною діяльністю		
1	Тема 1. Корекційно-реабілітаційна діяльність як допомога особам (дітям) з особливими потребами 1. Складіть перелік основних нормативно-правових актів у галузі корекційно-реабілітаційної діяльності. 2. Складіть 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	6
2	Тема 2. Теоретико-методологічні аспекти управлінської діяльності у закладах освіти для дітей з особливими потребами 1. Складіть таблицю: «Вертикаль управління корекційно-реабілітаційною діяльністю». 2. Складіть 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	5
3	Тема 3. Кадрова політика в системі корекційно-реабілітаційної діяльності 1. Зробіть порівняльний аналіз кваліфікаційних характеристик професіоналів та фахівців у галузі корекційно-реабілітаційної діяльності. 2. Складіть 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	5
Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти управління корекційно-реабілітаційною діяльністю		
4	Тема 4. Стратегія розвитку корекційно-реабілітаційної допомоги в Україні та сучасні моделі її організаційної структури й структури управління 1. У таблиці розмежуйте функції органів освіти і науки, охорони здоров'я та соціального захисту у сфері корекційно-реабілітаційної допомоги. 2. Складіть 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	6
5	Тема 5. Організаційні механізми забезпечення управління системою корекційно-реабілітаційної допомоги 1. Розробіть «Карту корекційно-реабілітаційного супроводу» дитини з особливими потребами (на вибір) раннього, дошкільного, молодшого шкільного віку. 2. Складіть 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	6

6	Тема 6. Організація, управління та напрями діяльності навчально-реабілітаційних центрів 1. Охарактеризуйте напрями діяльності педагогічної ради навчально-реабілітаційного центру. 2. Складіть 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	6
Змістовий модуль 3. Підготовка фахівців до організації й управління корекційно-реабілітаційним процесом		
	Тема 7. Сучасні тенденції підготовки фахівців до роботи в умовах корекційно-реабілітаційного процесу 1. Складіть таблицю функціональних обов'язків вчителя інклюзивної освіти та консультанта (тьютера) інклюзивної освіти. 2. Складіть 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	5
	Тема 8. Підготовка фахівців до здійснення управління процесом корекційно-реабілітаційної діяльності 1. Опрацюйте підборку літератури до «бібліотечки» спеціального педагога – підгрунття й важливої складової майбутньої професійної діяльності. 2. Складіть 20 тестових завдань з теми різного рівня складності.	5
РАЗОМ:		44

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р.(URL: <https://v.gd/DgfFFL>) за **100-бальною шкалою**, на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань. Об'єктом оцінювання знань здобувачів освіти є програмовий матеріал з ОК, засвоєння якого перевіряється під час цих видів контролю. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Максимальна кількість балів за поточний контроль з ОК «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» становить **40 балів**.

Під час поточного контролю використовуються, зокрема, такі форми: опитування, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних завдань; контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Здобувачі вищої освіти мають виконувати та надавати викладачеві виконані завдання до кожного практичного заняття в день його проведення, відповідно до розкладу. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Він проводиться у формі модульного контролю, семестрового екзамену. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль з ОК «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» становить **60 балів**.

Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Він здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Виконання модульних

контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих тестів або в режимі комп'ютерної діагностики. Здобувач освіти вважається таким, що приступив до проходження модульного контролю, якщо він допущений до нього, з'явився на контрольний захід та отримав тестові завдання. Критерії оцінювання модульного тесту: кожна правильна відповідь модульного тесту оцінюється в один бал (30 тестових питань).

Підсумкова модульна оцінка з ОК «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом ОК.

Якщо сума підсумкових модульних оцінок з ОК становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка. Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Здобувач освіти може додатково скласти ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважної причини), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях (відповідно до графіку, затвердженого на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти) до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену – заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності»](https://v.gd/FJ6BHO) Волинського національного університету імені Лесі Українки» (URL: <https://v.gd/FJ6BHO>).

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) ОК.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передусє семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ОК «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. URL: <https://v.gd/DgfFFL> за 100-бальною шкалою.

Підсумкова семестрова оцінка з ОК виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка зараховується за згодою здобувача освіти і виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Екзамен складається, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг або за результатами поточного і модульного контролю набрав менше як 75 балів. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт анулюються. Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 60. Підсумкова семестрова оцінка визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах.

Екзамен з ОК «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» відбувається в період заліково-екзаменаційної сесії згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом у формі тестового контролю. Здобувачам освіти пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (максимально 2 бала за одну вірну відповідь). Види тестових завдань: із вибором однієї правильної відповіді; із вибором декількох правильних відповідей; на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень; завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті; завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь. Тестові завдання складаються відповідно до питань, котрі виносяться на іспит. Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Орієнтовний перелік питань, котрі виносяться на іспит:

1. Нормативно-правове забезпечення корекційно-реабілітаційної діяльності.
2. Характеристика корекційно-реабілітаційної діяльності.
3. Основні категоріальні дефініції системи корекційно-реабілітаційної діяльності.
4. Корекційно-реабілітаційна діяльність як цілісна система та як процес. Її підсистеми.
5. Суб'єкти корекційно-реабілітаційної діяльності.
6. Напрями, об'єкти та види корекційно-реабілітаційної діяльності.
7. Сучасні підходи до сутності управління.
8. Зміст управління. Класифікація функції управління.
9. Менеджмент як одна з головних функцій управління. Менеджмент освітніх інновацій.
10. Трактуння поняття «управління у корекційно-реабілітаційній діяльності».
11. Принципи управління корекційно-реабілітаційним процесом у закладах освіти.
12. Принцип інноваційності в управлінні корекційно-реабілітаційною діяльністю і шляхи його реалізація.
13. Три сфери (підсистеми) управління у закладах освіти для дітей з особливими потребами.
14. Сучасні проблеми та протиріччя організаційно-управлінської діяльності у різних сферах корекційно-реабілітаційного процесу.

15. Компоненти, що забезпечують ефективність організаційно-управлінської діяльності у сфері корекційно-реабілітаційної роботи.
16. Нормативно-правові засади кадрової політики в системі корекційно-реабілітаційної діяльності.
17. Класифікаційні характеристики професіоналів у процесі корекційно-реабілітаційної допомоги:
 - 1) вчитель-дефектолог;
 - 2) вчитель-реабілітолог.
18. Класифікаційні характеристики фахівців у процесі корекційно-реабілітаційної допомоги:
 - 1) асистент вчителя-дефектолога;
 - 2) асистент вчителя-реабілітолога.
19. Загальна характеристика діяльності керівника закладу освіти для дітей з особливими потребами.
20. Потенціал соціально-економічного розвитку регіону як основа стратегії розвитку системи корекційно-реабілітаційної допомоги.
21. Стратегічні пріоритети (завдання) розвитку системи корекційно-реабілітаційної допомоги.
22. Поняття «єдиного корекційно-реабілітаційного простору».
23. Моделі відповідальності (управління) підсистем у сфері корекційно-реабілітаційної допомоги.
24. Функції управління у корекційно-реабілітаційній діяльності.
25. Спільність функцій управлінської вертикалі та управлінської горизонталі у сфері корекційно-реабілітаційної допомоги.
26. Основні вимоги щодо управління при організації корекційно-реабілітаційної допомоги.
27. Особливості структури інформаційного простору системи корекційно-реабілітаційної допомоги.
28. Функції єдиної інформаційної бази регіональної системи корекційно-реабілітаційної допомоги.
29. Ділова документація в закладах освіти, охорони здоров'я та системі соціального захисту. Централізований банк інформації.
30. «Карта корекційно-реабілітаційного супроводу» осіб з психофізичними порушеннями як забезпечення єдності педагогічної, медичної, соціальної реабілітації.
31. Матеріально-технічне забезпечення корекційно-реабілітаційної діяльності.
32. Методичне забезпечення корекційно-реабілітаційної діяльності: організація методичної роботи у закладі освіти.
33. Методичне забезпечення корекційно-реабілітаційної діяльності: організація методичної роботи у районі.
34. Методичне забезпечення корекційно-реабілітаційної діяльності: організація методичної роботи у регіоні.
35. Координаційна рада (області, району, міста).
36. Загальна характеристика діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій (ПМПК).
37. Навчально-реабілітаційний центр як загальноосвітній заклад, для дітей з особливими освітніми потребами. Основні вимоги до організації.
38. Структурні підрозділи навчально-реабілітаційного центру: організаційно-структурні та управлінські особливості діяльності дошкільного відділення для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку;
39. Структурні підрозділи навчально-реабілітаційного центру: організаційно-структурні та управлінські особливості діяльності спеціальної загальноосвітньої школи (школи-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку.
40. Порядок комплектування навчально-реабілітаційного центру.

41. Організація навчально-виховного процесу у навчально-реабілітаційному центрі.
42. Особливості організації реабілітаційного процесу у навчально-реабілітаційному центрі.
43. Управління навчально-реабілітаційним центром. Функції керівника закладу.
44. Контроль за діяльністю навчально-реабілітаційного центру.
45. Планування роботи у навчально-реабілітаційному центрі та його підрозділах
46. Чинники, що актуалізують потребу у кваліфікованих кадрах за спеціальністю "Спеціальна освіта".
47. Багаторівнева структура підготовки кадрів для системи корекційно-реабілітаційної допомоги:
 - 1) підготовка й кваліфікаційна характеристика магістрів дефектологічного напрямку.
 - 2) підготовка й кваліфікаційна характеристика молодших спеціалістів дефектологічного напрямку.
48. Кваліфікаційні характеристики посад працівників, які безпосередньо або опосередковано зайняті у наданні корекційно-реабілітаційної допомоги.
49. Основні тенденції удосконалення системи підготовки фахівців до роботи з особами (дітьми) з психофізичними порушеннями.
50. Досвід підготовки кадрів для системи корекційно-реабілітаційної допомоги за кордоном.
51. Підготовка фахівців інклюзивної освіти. Функціональні обов'язки вчителя інклюзивної освіти, консультанта (тьютера) інклюзивної освіти.
52. Універсальність підготовки педагогічних кадрів для системи корекційно-реабілітаційної допомоги.
53. Управлінський компонент як складова професійної підготовки кадрів для системи корекційно-реабілітаційної допомоги.
54. Управлінські уміння й навички фахівця у галузі корекційно-реабілітаційної діяльності
55. Шляхи формування управлінської компетентності майбутнього фахівця корекційно-реабілітаційної діяльності:
 - 1) формування управлінської компетентності під час навчання;
 - 2) виконання творчих завдань під час проходження практики;
 - 3) виконання авторських студентських проєктів.
56. Творча реалізація управлінських умінь і навичок у майбутній професійній діяльності.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

Таблиця 5

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
4 бала	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
3 бала	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
2 бала	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину

	навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому неточності, помилки
1 бал	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який має фрагментарні знання, здатний відтворити меншу частину навчального матеріалу, під час відповіді припускається фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей, завдання виконуються несвоєчасно
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Биков В.Ю., Гапон В.В., Плескач М.Я. Розвиток структури комп'ютерних систем опрацювання статистичної звітності для забезпечення управління освітою. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. К. : Фенікс, 2005. № 3. С. 3-6.
2. Бондар В.І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі. К.: Школяр, 2000. 191 с.
3. Васильківська С. Індивідуальна соціально-педагогічна та медико-психологічна карта супроводу учня з особливими потребами. *Дефектолог*. 2009. № 3 (27). С. 26-37.
4. Головатий М.Ф., Панасюк М.Б. Соціальна політика і соціальна робота : термінологічно-понятійний словник. К. : МАУП, 2005. 559 с.
5. Гріфін Р., Рікі В., Яцура В. Основи менеджменту : підручник / Наук. ред. : В. Яцура, Д. Олесевич. Львів : Бак, 2001. 624 с.
6. Даниленко Л.І. Інноваційний освітній менеджмент: Навч. посібник. К.: Главник, 2006. 144 с.
7. Даниленко Л.І. Модернізація змісту, форм та методів управлінської діяльності директора загальноосвітньої школи: Монографія. К. : Логос, 1998. 140 с.
8. Даниленко Л.І. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій : *Інклюзивна школа : особливості організації та управління : навч.-*

- метод. посібник* / А.А. Колупасва, Н.З. Софій, Ю.М. Найда та ін.; за заг. ред. Л.І. Даниленко. К., 2007. 128 с.
9. Даниленко Л.І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах: Монографія. К. : Міленіум, 2004. 358 с.
 10. Дегтяренко Т.М. До проблеми побудови методології корекційно-реабілітаційної діяльності. *Дефектологія*. 2011. № 2. С. 2-7.
 11. Дегтяренко Т.М., Косарева Н.О. Зошит взаємозв'язку вихователів, лікарів та вчителів-дефектологів. К., 2004. 38 с.
 12. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегія управління : монографія. Суми : Університетська книга, 2019. 403 с.
 13. Дегтяренко Т.М. Стратегія удосконалення підготовки фахівців до управління процесом корекційно-реабілітаційної допомоги : монографія. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010. 150 с.
 14. Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2019. 302 с.
 15. Дефектологічний словник: навчальний посібник / за ред. В.І. Бондаря, В. М. Синьова; [упоряд. В. М. Тімашова]. К. : «МП Леся», 2011. 528 с.
 16. Діти з особливими потребами у початковій школі: поради батькам. Книга 3. / За ред. В.І. Бондаря, В.В. Засенка. К. : Науковий світ, 2006. 210 с.
 17. Дмитренко Г.А. Стратегічний менеджмент у системі освіти : навч. посіб. К. : МАУП, 1999. 176 с.
 18. Зайцев Д.В. Интегрированное образование детей с ограниченными возможностями. *Социологические исследования*. 2004. № 7. С. 127-132.
 19. Засенко В.В., Софійо Н.З. Створення ресурсних центрів : посібник для батьків дітей з особливими освітніми потребами. К. : ФО Придатченко П.М., 2007. 216.
 20. Золотоверх В.В. Нариси з історії спеціальної дошкільної педагогіки : монографія. К. : Наук. світ, 2004. 196 с.
 21. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О.О., Дятленко Н.М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренко В.І. К. : Тов. «Видавничий дім «Плеяди», 2011. 100 с.
 22. Кириченко М.О. Управління загальноосвітнім навчальним закладом (методологічний аспект): Дис... канд. пед. наук: 13.00.01. К. : ЦППО, 2001. 165 с.
 23. Колупасва А.А. Законодавчі та нормативно-правові основи здобуття освіти дітей з комбінованими вадами : *Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору та інтелекту* / за ред. В.І. Бондаря, Л.С. Вавіної, В.В. Тарасун. К., 2008. 248 с.
 24. Колупасва А., Найда Ю., Таранченко О., Єфімова С., Слободянюк Н., Луценко І., Будяк Л. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Л. Даниленко. К., 2007. 172 с.
 25. Конаржевський Ю.К. Что нужно знать директору школы о системах и системном подходе. Челябинск : ЧГПИ им. А. Горького, 1986. С. 54– 56.
 26. Методичні рекомендації щодо організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти. Харків: Методичний центр Управління освіти адміністрації Новобаварського району Харківської міської ради, 2018. 37 с.
 27. Освітній менеджмент: Навч. посібник / За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. К. : Шкільний світ, 2003. 400 с.
 28. Островерхова Н.М., Даниленко Л.І. Ефективність управління загальноосвітньою школою: соціально-педагогічний аспект: Монографія. К. : Школяр, 1996. 302 с.
 29. Підготовка керівника середнього закладу освіти: Наук.-метод. Посібник / За заг. ред. Л. Даниленко. К. : Міленіум, 2003. 305 с.

30. Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу // Нормативні документи. Для завідуючих ДНЗ / Упорядник Чала Т.Т. Х. : Вид. група "Основа", 2007. 528 с.
31. Сергеева В.Ф. Навчальна дисципліна «Організація та управління корекційно-реабілітаційною діяльністю» у фаховій підготовці спеціальних педагогів. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*. Зб. наук. праць. Переяслав, 2020. Вип. 58. С. 230-233.
32. Управління закладом позашкільної освіти: сучасні тренди, співпраця, проєкти: посібник / за науковою редакцією, упорядкуванням О. Просіної, Я. Швень. Біла Церква, ТОВ «Білоцерквдрук», 2020. 252 с.

Додаткова :

2. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
3. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. К. : «Самміт-Книга», 2009. 272 с.
4. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади. К., 2007. 458 с.
5. Липа В.А. Основы коррекционной педагогики: [учебное пособие]. Донецк : Лебедь, 2002. 327 с.
6. Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, принятые Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994. К., 2000. 21 с.
7. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: [підручник]. Частина I. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. 238 с.
9. Сергеева В.Ф. Сучасні трансформації в освіті та питання професійної підготовки педагогів до організації інклюзивного навчання. *Trends of modern science and practice. Proceedings of the V International Scientific and Practical. February 8–11, 2022, Ankara, Turkey.* (652 p) P. 389-395.
10. Сергеева В.Ф., Головатчик О.С. Співробітництво фахівців у галузі освітньо-корекційної та реабілітаційної діяльності. *Сучасні теоретичні й прикладні контексти спеціальної та інклюзивної освіти*. Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (11-12 травня 2021 р., Луцьк) / В. Ф. Сергеева (заг. ред.), І. Б. Кузава, Г. О. Гац, З. С. Мацюк, Л. П. Стасюк, І. М. Брушневська. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. С. 119-122.
11. Сергеева В. До питання нормативно-правової підготовки майбутніх спеціальних педагогів. *Освіта та наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку*. Матеріали II Міжнародної наукової конференції (27-28 березня 2020 р., м. Дніпро. Частина 1. / Наук. ред. О.Ю. Висоцький. – Дніпро : СПД "Охотник", 2020. С. 254-257.
12. Хміль Ф.І. Менеджмент: Підручник для студентів кооперативних вищих навч. Закладів. К. : Вища школа, 1995. 315 с.

Інтернет-ресурси:

1. Дегтяренко Т.М. Інформаційні технології в системі корекційно-реабілітаційної допомоги. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2010. № 6 (20). URL : <http://www.ime.edu-ua.net/em20/emg.html>.
2. Державне управління системою загальної середньої освіти / Педагогіка. URL : [http://ellib.org.ua/books/pedagog/ped1/inde\[.html](http://ellib.org.ua/books/pedagog/ped1/inde[.html).
3. Концепція розвитку інклюзивної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912/ URL: [www. mon.gov.ua.](http://www.mon.gov.ua), 2010.

4. Мартинчук О.В., Маруненко І.М., Луцько К.В. Спеціальна педагогіка: нав. посіб. для студентів вищ. навч. закладів. К. : Київ, ун-т ім. Бориса Гринченка, 2017. 364 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23200/1/O_Martynchuk_I_Marunenko_K_Lutsko_O_Taran_T_Melnichenko_T_Yezhova_SP_KSPKIO_IL.pdf7.
5. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 : URL : http://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf
6. Порошенко М. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. К. : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne_navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf
7. Шевців З.М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. Львів. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/inklyuzivne-navchannya/dlya-fahivciv/metodiki-inkluzia>
8. Як громади управляють освітою: проект DECIDE представив соціологічне дослідження. 20.01.2022. URL : <https://decentralization.gov.ua/news/14476>
9. <http://osvita.ua> Освітній портал «Освіта.УА».
10. <http://znannya.info> Інформаційний портал «Знання».
11. <http://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fspe=5Fped> / Електронна бібліотека Інституту спеціальної педагогіки і психології ім. М. Ярмаченка.